

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Dies Tertia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

æternitatem sanctissimo Dei aspectu fruaris, eamque voluptatem percipias, quæ in nullius hominis cor ascendit.

Considera III. Si tam multi tantos labores & difficultates sive in scribendis libris, sive in periculis superandis, sive in voluptatibus respuendis, sive in ipsa morte obeunda, tam generosè exhauserunt, ut immortalem sibi in hoc mundo gloriam, eamque falsam & vanam parerent, quid tibi difficile accidere possit, ut in omnem æternitatem non apud paucos tantum, in cognitosque, sed omnes homines, quin & Angelos ipsùmque Deum summam veramque gloriam ac laudem obrineas. Colloq. ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quomodo saluberrimam hanc æternitatis considerationem in praxin reducere possis, nimirum si quotidie saltem semel, dum cubitum secedis, æternitatis memoriam renoves, atque ita te compares, ac si eà adhuc nocte dictæ æternitatis aditus tibi aperiendus esset; Deinde, si quoties tentatione aliqua v. g. vanæ voluptatis pulsaris, mox æternitatem tormentorum tibi objicias, occinâsque: momentaneum, quod delectat: æternum quod cruciat; Contrario verò, si tribulationes ingruunt, mutato ordine exclames: momentaneum, quod cruciat: æternum, quod delectat.

Considera II. Quam efficax sit hæc praxis, quamque multorum insignibus conversionibus eadem non semel sit confirmata.

Considera III. Quomodo tu eam hastenus arripueris, aut arripere certè deinceps velis. Colloq. ad Christum.

Pro tertia Die.

MEDITATIO I.

DE VIRTUTE IN GENERALE.

Tessera.

Punctum I.

Considera I. Quid sit virtus in genere, nimirum quòd nihil aliud sit, quàm habitus, per quem ad opera-

pp 4

pera-

perationes rationi conformes inclinamur; unde virtus Religiosa dici poterit habitus, per quem ad actiones instituta & vocationi nostrae congruentes inclinamur.

Confidera II. Cùm Religio fit status tendentium ad perfectionem, & Sacerdotium quasi status perfectorum alioque perficere volentium, merito ab illis exigi, non quantumcunque, sed solidarum ac perfectarum virtutum studium, quæ quidem soliditas & perfectio consistit in tribus capitibus, 1. Ut eliciatur ex *motivo supernaturali*, pio, vel honestatem propriam hujus virtutis, quatenus ad consequendam Beatitudinem conducit: vel propter beneplacitum & voluntatem Dei &c. 2. Ut sit *discreta* juxta illud S. Bernardi; *Tolle discretionem, & non virtus, sed vitium erit*. 3. Ut sit *constans*, id est, inter adversa æque ac prospera exerceatur; unde virtus vera ac ficta se habent sicut pulchritudo faciei naturalis, & adscita per fucos, quarum hæc calidam aquam faciei superinfundas, mox evanescit, non illa.

Confidera III. An & quomodo tu hæctenus veris, solidisque virtutibus studueris, & deinceps studere velis. Colloquium accommodatum ad SS. PP.

Punctum II.

Confidera I. Quæ & quanta motiva habeas ad studium hoc virtutum toto animi conatu suscipiendum, cùm plura de virtute possessor illius dicere possit, quod Salomon de sapientia dixit: *Omnia bona mihi pariter venerunt cum te, & innumerabilis honestas per manus illius.*

Confidera II. Veritatem hujus sententiæ per singula bona discurrendo, Nam 1. cum virtute obyenet tibi bona utile, quia, teste S. Bernardo, *vera divitia non opes sunt, sed virtutes, quas conscientia secum portat, ut in æternum dives fiat.* Hinc S. Paulus 1, ad Tim. c. 4. *Exerce te ad pietatem &c. quia pietas ad omnia utilis est;* ad obtinendam necessariam juxta promissum Christi. *Quærite primum Regnum Dei &c.* ad debita purgatorij solvenda, ad magnam gloriam in Cælis comparandam, ad fructum insignem salutis faciendum, quia virtus dat functionibus Operarum Evangelici autoritatem, efficaciam, securitatem &c. 2. Cum

virtute obveniet bonum *delectabile*; nihil enim solidiorem
 & veriore voluptatem conciliat, quàm virtutis studium, &
 quidem ante mortem (juxta illud sapientis, Proverb. 15. *se-*
cura mens quasi jure convivium; Et juxta testimonium
 Thomæ Kemp. l. 2. c. 6. *se gaudium est in hoc mundo, hoc*
ut que possidet puri cordis homo) in morte (quia teste Eccl.
 cap. 1. *Timeatis Deum bene erit in extremis*) post mortem,
 quia *opera eorum sequuntur eos*, Apoc. 14. Hinc audient;
Euge servus bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis,
supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.
 3. Obveniet bonum *honestum*, quia sola virtus veros hono-
 res parit, uti olim indicarunt Romani, dum duo templa, u-
 num Honori, Virtuti alterum ita ædificarunt, ut nemini ac-
 cessus ad Honoris templum pateret, nisi qui per virtutis tem-
 plum prius transisset, hinc S. David psal. 72. *Nimis honori-*
ficati sunt amici tui Deus &c. Aspice Paulos, Antonios, &
 franciscos &c. & dictum S. Davidis abundè confirmatum
 deprehendes.

Considera III. Quàm efficacia sint hæc motiva ad ani-
 mum tuum in virtutis amorem concitandum; an non ex-
 clamabis cum Salomone sap. c. 8. *proposui hanc adducere*
mibi ad convivendum, sciens, quoniam mecum communi-
cat de bonis, & erit allocutio cogitationis & tadj mei. Col-
 loquium ad B. V. velut omnium virtutum Magistram, &c.

Punctum III.

Considera I. Quibus medijs veras, solidasque Virtutes
 acquirere possis, videlicet ijs, quæ sequentibus duobus ver-
 ficulis comprehenduntur.

Exopta, meditare, ora, ac operare frequenter,

Excute te crebro, longanimisque manè.

Considera II. Quàm apta & efficacia sint hæc media ad
 dictas Virtutes obtinendas, cum duo præcipuè ad omne vir-
 tutis exercitium requirantur, scilicet auxilium seu gratia
 Dei, & cooperatio hominis; hoc autem utrumque caput ex-
 actissimè per supradictas sex industrias procuretur.

Considera III. Quanta cum alacritate atque constantia
 deinceps hæc media adhibere debeas, & velis, cum videas,
 easdem, & longè majores industrias pro falsis, vanis, brevibus,

bus, turpibus, & noxijs voluptatibus, honoribus, divitijsque consequendis adhiberi; an ergo patieris filios sæculi providentiores esse filijs lucis? an non illud à virtute tibi cum S. August. dictum putabis: *Potuerunt isti & ista, & tu non poteris?* Colloquium ad Christum Magistrum omnium virtutum, pere à Deo in discipulum suscipi.

Pro tertia Die.

MEDITATIO II.

DE FIDE RELIGIOSI, VEL SACERDOTIS.

Punctum I.

Considera I. Sicut fides circa eos articulos, quos Ecclesia credendos proponit, communiter & rectè fundamentum esse dicitur Christianæ perfectionis, ita in Religioso quoque, vel Clericali statu, sicut major requiritur perfectio, ita perfectius quoque fundamentum, id est, fidem perfectionem requiri, de qua verissimè pronuntiari potest illud S. Pauli in Heb. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo:* Unde S. Theresia dixisse fertur, omnes defectus Religiosorum ex vitiis fidei non satis penetratis oriri.

Considera II. Quatuor potissimum veritates esse, circa quas credendas Religiosi vel Sacerdotis fides maximè occupari debet. Prima est, quòd *Deus sit ubique*, juxta illud Act. 17. *Non longè est ab unoquoque nostrum, in ipso enim vivimus, movemur, & sumus.* Secunda est, quòd nihil accidat sine Dei voluntate, juxta illud Eccl. 17. *Bona, & mala, vita & mors, Paupertas & honestas à Deo sunt.* Tertia est, Quòd Deus solus infinito modo contineat omnem bonitatem, quam in rebus creatis appetere possumus, juxta illud Jerem. 2. *Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ.* Quarta est, Quòd omnia, quæ proximo nostro facimus, sibi facta reputet Deus, juxta illud Matt. 25. *Quamdiu fecistis uni de minimis, meis, mihi fecistis.*

Considera III. Quomodo & quàm firmiter tu has veritates hactenus animo imprefferis, crediderisque, an non ex defectu

Effectu hujus fundamenti tam parum hactenus in perfectione profeceris. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Considera I. Quos fructus tibi merito polliceri possis, si prædictas veritates memoriæ, animoque firmiter impresseris, & juxta eas deinceps te tuasque actiones ordinaveris, quod nimirum perinde ut orbis prius tenebris immerfus ad solis adventum totus quodammodo reviviscere, & renovari videretur, ita & tu similem effectum sperare possis, si splendidissimum fidei hujus lumen animo tuo illuxerit. In specie verò quatuor effectus producet similes ijs, quos sol materialis splendore suo ac luce efficere solet; Primus est, quod, sicut lucifugæ aves sole orto fugiunt, ita fides de præsentia Dei omnia peccata (quæ noctem amant) fugabit; si enim, ut Seneca dicere ausus est magna peccatorum pars tollitur, si peccaturis testis assistat, an non rectius dicetur: tota peccatorum caterva tollitur, si peccaturis Deus assistat? Secundus effectus est, quod, sicut sole adveniente spectra fugiunt, ita fides, quæ creditur, omnia nobis ex voluntate Dei accilere, omnem malorum timorem fugabit; hinc prov. 12. Spiritus S. ipse testatur; *Non contristabit justum, quidquid ei acciderit.* Tertius est, quod, sicut sole adveniente homines somnum excutiunt, & operari incipiunt, ita fides, quæ creditur, omnia Deo fieri, quæ proximo fiunt, somnum acciliet & languoris in salute propria & aliena procuranda fugabit, atque ad labores maximos in vinea Domini suscipiendos animabit. Tunc nimirum dicetur, *Hora est jam nos de somno surgere, abjiciamus opera tenebrarum, & induamur arma lucis* &c. ad Rom. 13. Quartus est, Quod, sicut sole adveniente terra optimos quosque fructus, & flores pulcherrimos producit, ita fides quoque, quæ creditur, Deum solum vere bonum esse, præstantissimas quasque virtutes in anima generabit; nam rectè S. Greg. in Ezech. dixit: *Non virtutibus Venitur ad fidem, sed fide pertingitur ad virtutes.*

Considera II. Quam præclari sint hi effectus, & quam operandi cuivis quidem Religioso vel Sacerdote, sed ei maxime, qui hactenus in nocte imperfectionum & peccatorum

ver-

versatus, somno languoris potissimam vitæ suæ partem impendit.

Confidera III. Cùm in tua potestate sit efficere, ut lumen istud fidei animo tuo oriatur, an non æquissimum sit, ut quàm celerrimè illud oriri facias, caveásque, ne deinceps unquam occidat tibi, sed dictos effectus constantissimè tibi producat. Colloq. ad B, V, quæ in fide semper constants permansit.

Punctum III.

Confidera II. Quibus mediis efficere possis, ut supra descriptam fidei virtutem, tantorum bonorum radicem, non sine insigni quodam augmento obtineas. Præter alia tu maximè conducere arbitror. Primum est, ut sæpius hanc virtutem à Deo petas, clamésque cum Apostolis; *Domine adauge vobis fidem*. Secundum est, ut sæpius pro materia meditationum prædictas quatuor veritates eligas, & earum vim & efficaciam benè apprehendere coneris. Tertium est, ut in ipsa praxi frequenter has veritates adhibeas, ad actiones tuas ordinandas, v. g. si actionem periculosam suscipis, præ actum fidei de præsentia Dei elicias; si cum proximo agendum est, prius tibi imagineris Christum à te illam actionem velut sibi exhibendam exigere; proderit ad hunc finem examen particulare per aliquod tempus usurpare.

Confidera II. Quàm salutaria simul & facilia sint hæc media ad insignem profectum in dictæ virtutis studio faciendum.

Confidera III. Quomodo tu hæcenus ea adhibueris, ut certè adhibere deinceps velis. Colloq. ad Christum, ad Deum Patrem, &c.

Pro tertia Die.

CONSIDERATIO

PRO PACE ANIMI PROCURANDA

Punctum I.

Perpende I. In quo consistat vera pax animi, id ut cogno-
scas, scito duplicem esse pacem animi, veram scilicet, & fal-

ſam. De falſa Thomas de Kemp. l. 3. c. 25. locutus eſt, dum
 dixit: *Non exiſtims, te veram pacem inveniſſe; ſi nullam
 ſuſceperis gravitatem, nec tunc totum eſſe bonum, ſi neminem
 materis adverſarium; nec hoc eſſe perfectum, ſi cuncta fiunt
 ſecundum affectum tuum: neque tunc aliquid magni te fe-
 ciſſe reputes, aut ſpecialiter dilectum exiſtims, ſi in magna
 ſaceris devotione, atque dulcedine &c.* De vera pace locuti
 Angeli Lucæ 2. dum eecinerunt: *Et in terra pax homini-
 bus bonæ voluntatis*; item Chriſtus Joan. 14. dicens: *Pa-
 cem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quomodo mun-
 dus dat, ego do vobis*: Conſiſtit ergo hæc pax in eo, ut ani-
 mus tuus nullo inordinato affectu, aut paſſione, qui ſunt
 quali hoſtes animæ tuæ, turbetur.

Punctum II.

Perpende II. A quibus rebus vel affectibus pax animi tuæ
 hæcenus fuerit turbata, & quomodo occurrendum ſit; ni
 fallor, invenies, quatuor præcipuè rebus eſſe turbatam. Pri-
 ma eſt *culpa mordens*, ob quam inordinatè angebaris. Oc-
 curre 1. recordando, Deum, ſi ex fragilitate corruas, com-
 pati potiùs, quàm indignari, ſicut ſolet Mater, quando Fi-
 lium ex morbo convaleſcentem relabi videt: 2. Sequere
 morem B. Aloyſij, qui, ſi deliquiſſe ſe aliquid cognoſcebat,
 non nimia triſtitia contrahebat animum, ſed ſemel ad Dei
 pedes abjiciens, ſeque confessione expiaturum decernens, a-
 nimòque dolens ac quieteſcebat, dicere etiam ſolitus, nimium
 de levibus & quotidianis erratis affligi, indicium eſſe homi-
 nis ſemet ignorantis, qui enim ſe nôrit, non poſſe eſſe ne-
 ſcium, hortum ſuum tribulorum, ac ſpinarum ſuapte ſpontè
 ſeracem eſſe. 3. Imitare pueros generoſæ indolis, qui à for-
 tiori proſtrati mox ſurgunt, & audacius contra eum inſur-
 gunt, non ſine recreatione & voluptate inſigni aſpicientium,
 licet denuò proſternantur.

Secunda res pacem turbans eſt, *cura pungens*, maximè ex
 negotijs aut officijs contracta; Occurre 1. & S. Ignatium
 imitare, qui noctu ante ſomnum negotia ſequentis diei or-
 dinabat; hinc valde pacificè eadem poſtero die tranſigebat;
 2. Non plura negotia ſuſcipe, quàm ſpectatis viribus com-
 modè perficere poſſis. 3. Præſenti negotio totum te im-
 pende

pende, occinens tibi vetus illud: *Hoc age*: sic praeteritum te operum nunquam poenitebit, & de futuris bene sperandum erit. 4. Certo tibi persuade, fieri quidem posse, ut negotium susceptum tuo aliorumque gustui contrarium exitum sortiat, nunquam tamen fieri posse, ut DEO non probetur, si, quod in tuis fuerit viribus egeris.

Tertia est *affectio vicens*, ut S. Iacobus c. 4. monet dicens: *Vnde bella & lites in vobis? nunquid hinc ex concupiscentiis, quae militant in membris vestris?* Ergo occurre 1. defectum tuum totum in DEUM transferendo, quia sic omnia in DEO possidebis, desinesque alia extra DEUM concupiscere, & male habere. 2. Bene perpende, quod sapienter Thomas de Kemp. l. 3. c. 27. advertit, dicens: *Iuvat non quod habet res adeptas, vel multiplicatas exterius, sed potius contenta, & decisa ex corde radicitus.* Ergo tene breve & summatum verbum, dimitte omnia, & invenies omnino linque cupidinem, & invenies requiem, ut idem Augustinus l. 3. c. 32. ait.

Quarta est, *Afflictio torquens*, sive à DEO probante, sive à Dæmone insidiante, sive ab homine persequente iam minus occurre 1. Omnia accipiendo & aspiciendo ut beneficia specialia, ut argumenta, quibus de profectu tuo in Virtute periculum. Cogita, afflictiones esse similes imaginibus duplicatis ex una parte DEUM, ex altera Dæmonem referentibus, quas, à quo latere aspicias, non parum refert, ad vatum in te affectus conciliandos. 2. Da operam, ut te sincerè obeditis, quia sic omnem te affligentem inter Amicos potius & Benefactores, quam inimicos numerabis, quia in hoste tu persequendo te juvat. 3. Stude crescere in amore DEI, ut incipies sentire tribulationes, & si quis calicem ijs referent offerat, gaudebis potius, ægēsque gratias, quam tristitia accipies.

Punctum III:

Perpende, quanto studio hanc querere debeas pacem. Quia alioqui Christus tecum non habitabit, cum in pace factus sit locus ejus. Psal. 75.

2. Quia nihil æquè necessarium utilique est ad Spirituales divitias Virtutum, meritorumque caelestium augmentum, cum bellorum tempore pauci ditescant.

3. Quia si pace civili nihil hominibus optatius, jucundiusque accidit, multò majorem meritò lætitiã & voluntatem à pace interna animi sperare licebit; certè si gaudium in hoc Mundo, hoc utique possidet puri (& quieti) cordis homo, & si alicubi est tribulatio & angustia, hoc meliùs nõne mala conscientia, inquit Thomas de Kemp. l. 2, c. 4.

Pro III. Die.

MEDITATIO III.

DE SPE RELIGIOSI, VEL
SACERDOTIS.

Punctum I.

Considera I. Diabolum duobus potissimùm modis impedire Religiosos, ne magna aggrediantur opera ad suam, proximique salutem promovendam, scilicet pusillanimitate & tædio, illà conatur efficere, ut se non posse magna arbitrentur operari; hoc verò efficere studet, ut non velint aggredi, nec posse se non diffidant.

Considera II. Contra geminam hanc tentationem Religioso aut Sacerdoti velut tutissimum scutum spem Apostolicam offerri, quæ in duobus potissimùm capitibus consistit, videlicet, ut certò sibi persuadeant, DEUM copiosa illis auxilia ad omnes statui ac vocationi ipsorum convenientes functiones largiturum, & amplissimam præterea pro minimo etiam labore mercedem oblaturum; his enim duobus insidicijs haud difficulter ab omni pusillanimitate tædiòque liberabitur.

Considera III. An non & tu hætenus supra dicta duo impedimenta senseris, in tuæ alienæque salutis ac perfectionis studio promovendo, & quomodo deinceps ea per spem Apostolicam paulò antè explicatam removere velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quantos fructus polliceri sibi possit Religiosus, vel Sacerdos, si firmam de gratia vocationis, prætereaque sibi promissò spem conceperit; Eos breviter DEUS ipse

ipse per Jeremiam c. 17. indicavit, his verbis: *Benedictus Vir, qui confidit in Domino. Et erit Dominus fiducia eius. Et erit quasi lignum, quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas, Et non timebit, cum venerit aestus, Et erit folium eius viride, Et in tempore siccitatis non erit sollicitum, nec aliquando desinet facere fructum.* Clarius hunc fructum explicavit Granatenfis in *Deus peccatorum*, l. 1. c. 8. p. 2. dum ait: *Nihil omnipotentis DEI clariorem reddit, quam quod omnipotenti facit, qui sperant in se; Hinc S. Paulus tam audacter pronuntiat: Omnia possum in eo, qui me confortat.* Ad Philip. c. 4.

Confidera II. Quam optandus hic fructus sit omnibus eodem Religiosis & Sacerdotibus, sed ijs maximè, qui pro sua etiam proximi salutem curandam susceperunt, quibus que adeò meritò SS. Ignatius & Franciscus Xaverius, aliique insignes Operarij inter apertissima ad hunc finem obtinendum media spem istam atque fiduciam numerarint, audacter erentes, tantùm per nos DEUM operaturum, quantum seculastra in eum fiducia extenderit.

Confidera III. An hactenus, ut par erat, hanc Virtutem æstimâris, ejusque studio te impenderis, aut quomodo hanc tem deinceps illi studere velis.

Punctum III.

Confidera I. Sicut Philistæi videntes tamarum faciunt Samsonem patrare, omnem suam curam eò verterunt, ut intelligerent, in quo Samsonis robur consisteret, eoque illi privarent, ita Diabolum quoque, cum advertat Religiosos & Sacerdotes tam egregia opera in suam aliorumque salutem perficere, sciâtque juxta testimonium Isaïæ c. 3. *Et spe eorum fortitudinem consistere, omnem lapsum movere, ut hanc spem & fiduciam ipsis eripiat, unde hinc oportet sollicitus esse debet Religiosus vel Sacerdos, ut hinc mas in hac virtute radices figat.*

Confidera II. Ad hunc finem non modicè conducuntur si bene ponderet, inprimis quidem causas, propter quas merito summam de gratia vocationis fiduciam concipere possit. Prima est, quia agitur de honore DEI; hinc Religiosus cum Josue dicere potest; *Quid facies magno Domini tuo? Josue*

Secunda est, quia laboratur pro re summè DEO desiderata, consequenda, si ergo Deus Beseleel spiritu DEI, Sapientia & intelligentia, & scientia in omni genere replevit (ut Exod. 30. legitur) ut tabernaculum materiale DEO gratum conficeret, quid non faciet ijs, quos elegit, ut ex animabus facerent templum DEI sanctum: infinities ei magis dilectum, quàm illud materiale fuerit? Tertia est, quia pro Christo legatione fungitur talis Religiosus vel Sacerdos, ut S. Paulus 2. ad Corinth. 5. de se dixit; quidni ergo omnia ad hanc legationem necessaria speret? an non audiet à Christo: *Ego habeo vobis & Sapientiam &c.* 2. Math. 10. Pari modo iurabit etiam considerare causas, ob quas extraordinarium præmium sperare possit Religiosus vel Sacerdos. Quarum prima est, puritas motivi, scilicet sola DEI Gloria; unde quò minorem mercedem accepit in ista Vita, tantò maiorem accipiet in altera. Secunda est, operum præstantia; nam, teste S. Dionysio, *opus divinissimum est, cooperari DEO in salute Animarum.* Tertia est, operum Varietas, & multitudo, quia talis Religiosi vita est quasi continuum opus misericordie, & quidem spiritualis, quæ longè præstat corporali. Quarta est, operis difficultas. Quinta denique est modus peragendi hæc opera, scilicet ex obedientia, qui mirè auget operis dignitatem. Quæ omnes causæ facient, ut meritò sperare possit Religiosus, se auditurum olim à Christo. *Euge- rive bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam.* Math. 25.

Confidera III. Quàm efficacia sint hæc motiva ad spem tuam erigendam, & quomodo tu deinceps iisdem te ad maxima quæque opera, in tuam aliorumque salutem pattanda exercitare velis.

Pro IV. Die.

MEDITATIO I.

DE PRIMO ACTU CHARITATIS, SCILICET ERGA DEVM, SIVE DE CONTEMPTU OMNIUM RERVM TERRENARVM.

Punctum I.

Confidera I. Quantas causas habeas ad DEUM summè amandum. Omissis aliis tres tantùm has diligenter perpende

Instr. VIII.

Q 9

pende